

MÜ'MİN VE KÂFİRİN HAYAT ANLAYIŞINDAKİ FARKLAR

el-Hamdü lillâhi hakka hamdih. Nahmeduhû bi-cemîi mehâmidih. Lehü'l-hamdu kemâ yenbeği li-celâli vechihî ve li-azîmi sultânih. Ve's-selâtu ve's-selâmu alâ seyyidinâ Muhammedin ve âlihi ve sahbihî ve men tebi'ahû bi-ihsânin ecmaîn.

Emmâ ba'dü

Fa'lemû eyyühe'l-ihvân fe-inne efdale'l-hadîsi kitâbullah ve efdale'l-hedyi hedyu seyyidinâ Muhammedin sallallahu aleyhi ve sellem ve şerra'l-umûri muhtesâtuhâ ve külle muhtesetin bid'ah ve külle bid'atin dalâleh ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi sallallahu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

الدُّنْيَا دَارُ مَنْ لَا دَارَ لَهُ، وَمَالٌ مَنْ لَا مَالَ لَهُ، وَلَهَا
يَجْمَعُ مَنْ لَا عَقْلَ لَهُ

Ed-dünya dâru men lâ dâre le-hû ve mâlu men lâ mâle le-hû ve le-hâ yecme'u men lâ akle lehû.¹

¹ Gümüşhânevî, *Râmûz*, 208, r. 1.

Sadaka Resûlullah fî-mâ kâl ev ke-mâ kâl.

Çok aziz ve çok muhterem kardeşlerim!

Rabbimiz Allahu Teâlâ hazretlerinin en-
gin rahmeti, lütfu, ikramı, ihsanı üzerinize
olsun. Allahu Teâlâ hazretleri dünyanın ve
âhiretin her türlü hayırlarına cümlelerinizi nâil
eyesin. Şu mübarek Cuma gecesinin hayrın-
dan, feyzinden istifade edip fevz ü felah bu-
lanlardan eyesin.

Efendimiz, Peygamberimiz, bize Allahu
Teâlâ hazretleri'nin gönderdiği örnek insan,
numûne-i imtisâlimiz, Muhammed-i Mustafâ
ki başımızın tacı, gözümüzün nuru, gönlümü-
zün sürûrudur, *sallallahu aleyhi ve sellem ve
alâ âlihi ve sahbihî ve men tebi'ahû bi-ihsan*,
onun hadîs-i şerîflerinden okuyup sünnet-i
seniyyesini öğrenmek, bu vesile ile tefeyyüz
etmek üzere her ayın ilk Perşembe günü yat-
sıdan sonra toplanıyoruz.

Uzak diyarlardan, Niğde'lerden, Kon-
ya'lardan, Aksaray'lardan, Kastamo-
nu'lardan, daha nice kasabalardan kardeşle-
rimiz kardeşlik duygusunun muhteşem bir
tezâhürü halinde Peygamber *sallallahu aleyhi
ve sellem* Efendimiz'e sevgilerinden, bağlılık-

larından teşrif edip, gelip o hadîs-i şerîfleri dinliyorlar.

Allah cümlesinden razı olsun. Rabbimiz cümlemizi Peygamber Efendimiz'in sünnetine en güzel tarzda ittiba eyleyip onu ihyâ edenlerden ve böylece şehitlerin kazandığı sevaplar kadar büyük sevaplar kazanan bahtiyarlardan eylesin. Bizi ve çoluk çocuğumuzu, nesillerimizi ve zürriyetlerimizi Efendimiz'in nurlu yolundan ayırmasın. Başka yollara ayaklarımızı kaydırmamasın.

Bu hadîs-i şerîfleri okumazdan önce minnettarlık borcumuz olan kimselere âcizâne, nâçizâne bir hediye-i Kur'âniyyemiz olsun diye, başta Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in ruh-u pâkine, sonra onun mübarek âlinin, ashâbının, etbâının, ahabbının ruhlarına, ebu'l-beşer Hz. Âdem atamız *aleyhisselam*'dan Peygamber Efendimiz'e kadar dünya üzerinde yaşamış, vazife görmüş, gelmiş geçmiş cümle enbiyâ ve mürselînin ruhlarına; Allah'ın cümle sevgili kulları evliyâullâhının ve hâsseten Ümmet-i Muhammed'in Peygamber Efendimiz'den sonra mürşitleri olarak vazife görmüş olan sâdât ve meşâyih-i turûk-u aliyyemizin cümlesinin ruh-

larına; bu hadîs-i şerîfleri toplamış, nakil ve rivayet etmiş olan alimlerin ruhlarına, bu beldeleri fethedip bize miras bırakmış olan fâtiha, mücâhit, şehit ecdâdımızın ruhlarına; cümle hayır ve hasenât sahiplerinin, bu ibâdethânelerin yapılmasına emeği geçmiş, katkısı olmuş olanların ruhlarına; ve uzaktan yakından bu hadîs-i şerîfleri koşarak dinlemeye gelen siz kardeşlerimizin âhirete göçmüş bütün sevdiklerinin ve bütün istediklerinin, dilediklerinin, yakınlarının ruhlarına, şu mübarek Cuma gecesinde bir hediye-i Kur'âniye olsun, bizler de Rabbimiz'in rızasına uygun yaşayıp sevdiği kullar olalım, huzuruna yüzü ak, alnı açık varalım diye bir *Fâtiha*, üç *Ihlâs-ı Şerif* okuyup öyle başlayalım, buyurun...

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Bir müslümanın her şeyden önce, ilk olarak, çok net, çok kesin olarak bilmesi gereken bir şey varsa; o da şu hayatın fâniliğidir, bu dünyanın boş olduğudur, bu dünyanın asıl hedef ve gaye olmadığıdır, bu hayatın bir gün muhakkak biteceğidir. Bunu kimsenin inkâra gücü yetmez. Mü'min de kâfir de bu hayatın fâni olduğunu biliyor. Fakat mü'minin hayatın fâni olduğundan çıkarttığı netice; bâkî hayatı

kazanmak için çalışma şevkidir, arzusudur.
Mü'min;

“Madem ki dünya fânidir, o halde ben bâkî hayata sarılayım, âhiretimi kazanayım, orayı kurtarayım, orasını mamur edeyim, orada rahat edeyim.” diye düşünür. Kâfir;

“Madem bu dünya fânidir, bir gün ben de öleceğim, ölmeden önce vur patlasın çal oynasın tarzında elimden geldiğince felekten kâm alayım, hayattan muradımı alayım, keyfimce yaşayayım.” diye düşünür.

İşte iki tip insanın temel ayrılık noktası buradan başlıyor.

Kâfir, âhirete inanmadığı, dünyanın elinin altında bulunan en son fırsatı olduğunu düşündüğü için orada keyif çatmak için, rahat etmek için doyuncaya, patlayıncaya, tıksırıncaya kadar yemek, nefesine hizmet etmek, nefesine kulluk etmek, tapmak için, şeytana kulluk etmek için yapmadığı şey olmaz. Her şeyi, türlü şeyi mubah görür. Her türlü hâlî karıştırır, her türlü haksızlığı, zulmü yapar. Onun için dünya üzerinde dünya için, insanlar için her şey için, kâfirden daha zararlı, daha muzır bir mahlûk tasavvur edilmez. Çünkü sırf kendisi için yaşar. Sırf kendi rahatı için

düşünür ve her şeyi ona göre tahrip eder. Çevresini, insanları, beldesini tahrip eder, vatanını satar. Hırsızlık yapar, rüşvet alır, arsızlık, huysuzluk eder, dolandırır... Akla hayale gelen ve gelmeyen her türlü kötülüğü yapar.

Ama biz onlardan ayrılmış Allah'ın mü'min kullarıyız. Biz biliyoruz ki Allahu Teâlâ hazretleri bu dünyaya bizi imtihan için göndermiştir. Bizim asıl yerimiz Rabbimiz'in bizim için âhirette hazırladığı âhîret yurdu-
dur, cennettir. Ve orada Allah'ın rızasına ermek için bu dünyada bizim kendi hayat tarzımızın kâfirlerden farklı olması lazımdır. Onun için mü'minin her şeyi kâfirin aklını başından alır. Aklına sığmaz. Mü'mini kâfirin anlaması mümkün değildir.

Müslüman fatihler Mısır'a girdikleri zaman, o zaman Mısır'ın başşehri olan Fustat'ın sakinleri, mâlikleri olan yerli ahâlî, surların kapılarını kapatıp müdafaaya geçmişler. İslâm askerleri geliyor, kalabalık değil ama mü'min insanlar. Geliyorlar, onlar da şehrin surlarını düşünerek kapılarını kapatmışlar, savunmaya geçmişler. Mısır'ın fâtihi Amr b. *As radiyallahu anh* diyor ki;

“Şu savunmanızdan vazgeçin, şu şehri edebinizle bize teslim edin, çünkü siz bizimle başa çıkamazsınız. Ben size öyle bir orduyla geliyorum ki, bu ordunun içindeki her şahsın emeli, tek arzusu, yana tutuşa istediği şey Allah yolunda canını vermektir. Sizin de arzunuz ne yapıp yapıp yaşamaktır. Siz bizimle başa çıkamazsınız. Biz ölmeyi aramaya, ölmeyi elde etmeye, şehit olayım diye temenni ede ede buralara gelmişiz. Şurayı edebinizle teslim edin.” diye bir ihtarda bulunuyor. Kale ahalsinin dizlerinin bağı çözülüyor.

İşte bu sözde, müslümanların öteki insanlardan farkının bir büyük misâli vardır. Biz müslümanlar dünyada rahat etmek için, para kazanmak için çalışmıyoruz, Biz mevki makam sahibi olalım diye çalışmıyoruz. Bazen hapse girecek işler, bazen para kaybedecek işler, bazen canımızı feda edecek işler yapıyoruz. Ve bunu severek yapıyoruz. Bir gül bahçesine girercesine şu kara toprağa girmiş ecdadımız. Kâfirin bizi anlaması mümkün değil.

Bu hayât-ı dünya, yani şu hayat, şu muvakkat hayat kâfirlerin biricik sarıldığı şeydir. Adamlar yaz günlerinde deniz kenarlarında

kotralarda, gazinolarda beş yıldızlı lüks otellerde keyif çatmak için her şeylerini verirler;

“Acaba bu akşam nasıl eğleneceğiz, hangi kokteyl partide, hangi eğlencede, hangi dansta... Karnımızı hangi lokantada doyuracağız? Hangi lüks şeyleri yiyeceğiz?” diye öyle yaşarlar. Onları elde etmek için de kendilerine para lazım olduğu için her türlü haksızlığı, hırsızlığı yaz mevsimi gelinceye kadar yaparlar.

Bugün altında Mercedes olan, lüks araba olan, etrafa çalım satan, ellerinde elmaslar, boyunlarında gerdanlıklar, kulaklarında küpeler olan insanların her birisi kim bilir o paraları nasıl kazanmıştır, nasıl elde etmiştir, birden mantar biter gibi nasıl zengin olmuştur, nasıl hazineyi soymuştur, nasıl hayalî ihracat yapmıştır... Neleri karıştırmış, kurcalamıştır da bunu elde etmiştir? O bir hayat tarzıdır.

Biz müslümanlar öyle değiliz. Bizim en büyük farkımız âhirete inanmamız ve orada da hesaba çekileceğimizi bildiğimiz için ayağımızı denk almamızdır. Eğer denk almıyorsak, bizim de gözümüzde mevki hırsı varsa, mevkiden olmayayım diye dinimizden fe-

dakârlık yapıyorsak; bizim de gözümüzde para hırsı varsa, çok para kazanayım diye haramlara dalıyorsak; bizim de gözümüzde dünyanın zevki, lezzeti, sefası varsa, onun için hak yolunda yorulmaktan yan çiziyorsak demek ki bize de o kâfirlerin amansız hastalıklarından bazıları bulaşmış oluyor. Amansız hastalıklardan, frengi gibi, AIDS gibi müthiş hastalıklardan, kolera gibi salgın hastalıklardan, pis hastalıklardan bazıları bize de bulaşmış oluyor.

Allah şifayâb eylesin.

Okuduğum hadîs-i şerîf İbn Mes'ud *radiyallahu anh*'ten ve Hz. Âişe-i Sıddîka anamız *radiyallahu anhâ*'dan rivayet edilmiş. Ahmed b. Hanbel' de var.

a. Dünyanın Hakikati

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretleri buyuruyor ki;

ed-Dünyâ dâru men lâ dâre le-hû. “Dünya, evi yurdu olmayanların evidir.” Dünya evsizlerin, barksızların yani berduşların yeridir demek.

Ve mâlu men lâ mâle le-hû. “Malı olmayanların malıdır dünya.” “Bu dünyanın üstüne akli olmayanlar çullanır, toplanır. Bu dünya

malına akılsızlar, düşüncesizler, idraksizler, izansızlar toplanır.” diyor.

Peki mü'min [için dünya] nedir?

Mü'minin asıl yeri, yurdu cennet olduğu için dünyaya metelik vermez.

Bu metelik vermemenin adına ne derler?

“Zühd” derler, dünyaya aldırmamak. Omzunu silker, tepeden bakar, şöyle göz ucuyla bir bakar, elinin tersiyle iter;

“Sen bana lazım değilsin; bana Allah'ın, Rabbim'in rızası lazım.” diye elinin tersiyle mevkiyi, makamı, parayı, haramı, zevki, rahatı, sefayı iter; Allah'ın rızasını kazanmayı tercih eder.

Bu dünya malsızların yeridir. Âhirette insanların hesaplarının görüldüğü zamanda kimin sermayesi yoksa, kim fakirse, âhiret fakiriyse, yoksuluyla, âhirette yüzü kara olacağı, cehenneme gidecekse, işte onların iltifat ettiği yerdir. Müslümanlar dünyanın bu hakîki çehresini görmeli ve dünyaya metelik vermeme, zühd sahibi olmalıdır.

Başka bir hadîs-i şerîfte buyurmuş ki; *Ed-dünyâ lâ tasfû li-mü'minin keyfe ve hiye sic-*

nuhû ve belâuhû.² Yine Hz. Âişe anamızdan. “Dünya mü’mine mal olmaz, yâr olmaz, râm olmaz.” Dünya mü’mine yaramaz. “Nasıl olsun, nasıl yarasin ki dünya mü’minin zindanıdır, imtihanıdır, belasıdır.” Mü’min buradan kurtulduğu zaman, asıl o zaman rahat edecektir. Cennete vardığı zaman safaya kavuşacaktır. Bu dünya böyle olduğuna göre, dünyaya metelik vermemek, yani zühd sahibi olmak gerektiğine göre...

Zühd nedir? Zühd dediğimiz, zâhidlik dediğimiz şey nedir?

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretleri bir hadîs-i şerîfinde buyurmuş ki;

الزهد أن تحب ما يحب خالقك وأن تبغض ما
يبغض خالقك وأن تتحرج من حلال الدنيا كما
تتحرج من حرامها، فإن حلالها حساب وحرامها
عذاب، وأن ترحم جميع المسلمين كما ترحم
نفسك، وأن تتحرج عن الكلام فيما لا يعينك كما
تتحرج من الحرام، وأن تتحرج من كثرة الأكل

كما تتخرج من الميتة التي قد اشتد ننتها، وأن
تتخرج من حطام الدنيا وزينتها كما تتخرج من
النار، وأن تقصر أملك في الدنيا، فهذا هو الزهد

في الدنيا

*ez-Zühdü en tuhibbe mâ yuhibbu hâliku-
ke ve en tubğide mâ yübğidü hâlikuke ve en
tete-harracu min halâli'd-dünya ke-mâ tete-
harracu min-harâmi-hâ. Fe-inne hâlalehâ
hisâbun ve harâmehâ azâbün. Ve en terhame
cemî'a'l-müslimîne ke-mâ terhamu li-
nefsike. Ve en tete-harrace 'ani'l-ke-lâmi fî-
mâ lâ ya'nîke ke-mâ tete-harrecu mine'l-
harâmi. Ve en tete-harrace min-kesreti'l-ekli
ke-mâ tete-harracu mine'l-meytetilletî kad
iştedde netnuhâ. Ve en tete-harrace min-
hutâmi'd-dünyâ ve zînetihâ ke-mâ tete-har-
racu mine'n-nâri Ve en taksura emeleke fi'd-
dünyâ hâzâ hüve'z-zühdü.*³

Ebû Hüreyre *radıyallahu anh'ten* Dey-
lemî rivayet etmiş, uzunca bir tarif. Bizim
Müslümanlığımızın ne durumda olduğunu gös-
teren bir rivayet, bir hadîs-i şerîf. Bizim bu-

³ Gümüşhânevî, *Râmûz*, 212, r. 3.

günkü mantığımızın, anlayışımızın bununla iyice karşılaştırılması ve ona göre değerlendirilmesi lazım. Buyurmuş ki Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem*; “Zühd, zâhidlik makbul bir huydur, zühd ü takvâ kıymetli bir sıfattır.”

Bu nedir?

En tuhibbe mâ yuhibbu hâlikuke. “Senin Rabbinin sevdiği şeyi sevmendir.” Kendi keyfinin değil, nefsinin sevdiği değil, kendi aklının hoş gördüğü değil, Rabbinin sevdiği şeyi sevmendir senin zahidliğin. Rabbin neyi seviyorsa, neyi methetmişse, neyi güzel, neyi hedef göstermişse, onu sevebiliyorsan sen zühd ü takvâ sıfatına sahip, hakiki bir dervişsin, hakiki bir mü’minsin, iyi bir kulsun, âhîreti ma’mûr bir insansın demek.

Burada tabii, “Rabbimiz neleri methetmiş de biz neleri sevmemiz lazım? diye bir soru elbette hemen herkesin hatırına geliyor ve çok kimseler muhterem kardeşlerim, Allah’ın neyi sevdiğinin farkında değil. Hiç düşünmemişler bile. “Acaba benim sevdiğim, benim peşinde koştuğum, benim amaç edindiğim, benim gaye edindiğim şeyler Allah’ın sevdiği şeyler mi? Acaba ben doğru yol da mı

koşturuyorum? Doğru bir hedef mi tutturmumuşum?” diye çok kimse düşünmemiştir bile. Çevresinin heyecanına, hırsına kapılmıştır, onlar gibi koşuyor.

“Nereye koşuyorsun?”

“Valla bilmem, herkes koşuyor işte bu tarafa doğru ben de gidiyorum.”

“Ne olacak gittiğin yerde?”

“Valla bilmem, insanlar koşuyor işte ben de koşuyorum.”

Onların gittiği yerin öbür tarafı uçurum, onun dibi de cehennem, sen o tarafa ne koşup duruyorsun? Şöyle bir kenara çekil, “bu sürü tozularak ne tarafa gidiyor böyle?” diye bir düşün. Ondan sonra kendin gitmen gereken yönü kendin tayin et. “Zühd ü takvâ, Hâlıkının sevdiği şeyi sevmek” olduğuna göre, Allah’ın neyi sevdiğini, neyi methettiğini öğren.

Hatırımdan hep geçiyor, elim değip de bir kitap, bir makale, bir risale yazamadım. Küçük bir şey yazdım da o da bizim fakültenin albümünde kaldı. Kur’ân-ı Kerîm’de bazı âyet-i kerîmelerin sonunda yazar ki;

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ

*Innellâhe yuhibbu'l-müttakîn.*⁴ ["Allah müttâkîleri sever."]

وَاللَّهُ يُحِبُّ الصَّابِرِينَ

*Innellâhe yuhibbu's-sâbirîn.*⁵ ["Allah sabrdenleri sever."]

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ

*Innellâhe yuhibbu't-tevvâbîne ve yuhibbu'l-mutetahirîn.*⁶ "Allah tevbekârları sever, çok çok temizlenenleri, temiz, pak olanları sever." filan.

Şunları şöyle bir toptasak, Kur'ân-ı Kerîm'e göre Allah neleri, kimleri seviyormuş bir göstersek diye hatırımdan geçer. İnşaallah öyle bir kitap yazmak lazım, çünkü kestirme olur, kolay olur. Kardeşlerimizin eline verdiğimiz zaman Allah'ın neyi sevdiğini bilirler de onlar da ona heves ederler. Neyi sevmediğini bilirler de onlardan kendilerini çekerler inşaallah. Birisi bu...

---

⁴ 3/Âl-i İmrân, 76.

⁵ 3/Âl-i İmrân, 146.

⁶ 2/Bakara, 222.

Zühdün vasıflarından, sıfatlarından, zâhid olan insanın mantığından, zihniyetinden bir işaret, emâre bu. Rabbinin, Hâlıkının sevdiğini sevecek insan, bir.

İki; *ve en tûbğida mâ yubğidü hâlikuke.* “Senin Hâlık’ın olan, Yaradan’ın olan Allah’ın buğz ettiği şeye de senin buğz etmendir.”

O’nun sevdiğini sevebiliyor musun? O’nun buğz ettiğine buğz edebiliyor musun? İşte o zaman müslümansın.

“Yapamıyorum hocam!”

Allah dünyayı sevmemiş, hiç sevmemiş. Allahu Teâlâ hazretleri dünyayı, mescitler hariç, kendisine ibadet edilen yerler hariç; şu dünyanın manzarası, gölü, ovası, dağı, meyvası, ağacı... hiç Allah dünyaya rahmet nazarıyla, sevgi nazarıyla bakmamış, ibadet yerleri hariç. Bizim de gözümüz hep dışarıda. Hatta bir iki yerde de kardeşlerime söyledim; caminin dışında duruyor da içine girmiyor adam. Hacı babalar bile namaz vaktini caminin dışında bekliyor da içeriye girmiyor. İçerişi Allah’ın evi, Allah’ın ikramına nâil olacaksınız, Allah yolunda cihat etmiş gibi sevap yazılıp duracak, namaz kılıyormuşsun gibi ecir kazanacaksınız. Camiye girmiyor. Yani Allah’ın

camiyi sevmesine rağmen mü'minler onu sevmemiş. Allah'ın dünyayı sevmemesine rağmen mü'minler dünyayı gönüllerinden kazıyıp çıkartamamışlar. Misalleri ileriye doğru gelecek.

İlk ölçümüz, iyi müslüman olmanın ilk ölçüsü; Allah'ın sevdiğini sevmek, sevmediğini sevmemek... Hadis kitaplarını okurken Allah'ın sevdiği şeyleri yazın ve onları sevmeye kendinizi alıştıırın.

Küçükken kabak yemeği ben hiç sevmezdim. Hani şu Adapazarı kabağı var, kestane kabağı, bal kabağı diyorlar. Hoşuma gitmezdi kokusu, sevmezdim. Rahmetli anam da Peygamber Efendimiz severmiş kabağı, diye anlatırdı bana. Peygamber Efendimiz severmiş, ben sevmesem olur mu? Bunu sevmem lazım diye diye, şimdi en çok sevdiğim tatlılardan biridir kabak tatlısı. Zorlamalıyız kendimizi. Yani küçük bir misalden, kendi başımdan geçen ufacık bir hadiseden misal vererek [anlatmak] istiyorum. Allah'ın sevdiğini sevmeye kendimizi zorlamalıyız; Allah'ın sevmediğini sevmemeye kendimizi zorlamalıyız.

“şu adam hiç hoşuma gitmiyor.” diyor adam.

Peki, niye hoşuna gitmiyor?

“Valla sakallı çember gibi.” diyor. “İşte bilmem, hoşuma gitmiyor...”

Peki, sakalı Peygamber Efendimiz seviyor, sen niye sevmiyorsun?

“Bu adam boyuna kadın gibi ağlıyor.” diyor.

Ya o adam âyetler okudukça ağlıyor camide. Sen onun seviyesinin farkında değilsin.

“Erkek adam ağlar mı?” diyor.

Erkek adam Allah'ın âyetlerini okuduğu zaman öyle bir ağlar ki, sen nasıl ağladığına şaşırırsın! Hz. Ömer *radiyallahu anh*'ın şu yanaklarında gözyaşları iz yapmış. Hz. Ömer ağlayacak adam mıydı? O babayiğit, o muhteşem kahraman adam ağlayacak insan mıydı?

Çok sevgili, kıymetli bir kardeşimiz var bir camide de, yani evliyâullahtan bir kimse. Ağlıyor diye kızıyor bizim paşazâdemiz, beğenmemiş. “Bu kadar da ağlanır mı?” diyor, “Tavrını beğenmedim.” diyor.

Zevkini Allah'ın istediği zevk hâline ayarla. Sevgini Allah'ın istediği sevgi hâline ayarla. Her şeyini ona göre ayarla.

“Bu kadının kıyafetini beğenmedim.”

Kepaze! Kadın sana süslenmek, beğendirmek için mi giyiniyor? Kadın ziynetlerini örtmek için giyiniyor. Kadının örtüsünün sebebi ne? İslâm'da kadın niçin giyinir?

İslâm'da kadın güzelliklerini nâmahrem görmesin diye, saklamak için giyinir.

“Bu kara çarşafı, hiç sevmedim.”

Niye sevmiyorsun? Öteki açılanları seviyorsun. Göğsünü gösteriyor, bağırını gösteriyor, kalçasını gösteriyor, ayağının kenarından yırtmacı var, şurasını burasını gösteriyor... Onu Allah sevmiyor. Sen Allah'ın sevmediğini seviyorsun, Allah'ın emrettiği şeyi sevmiyorsun. Demek ki hasta. Baş aşağı dönmüş ölçüler, zevkler...

İşte bu küçük misallerden veya büyük misallerden anladığımız gibi, eğer has müslüman, hakiki müslüman, Allah'ın sevdiği insan, uyanık insan, zeki insan, anlayışlı insan, yüksek insan olmak istiyorsan; sevgini Allah'ın sevgisine benzeteceksin, Allah'ın sevdiği şeyleri seveceksin, buğuzun ve kızgınlığın ile de Allah'ın sevmediğini sevmeyeceksin.

“Şu adamı çok seviyorum, bıyıkları çok şahane, kaşını kaldırışı eşsiz, tavırları çok hoşuma gidiyor.”

Yahu o adam Amerikalı kâfir, AIDS'li bir artisti, sen onun nesini seviyorsun? Dublas bıyık, bilmem ne bıyık... Sana ne dublas bıyık-tan, şundan bundan, Greta Garbo'nun saçlarından, kaşlarından, gözlerinden...

Yani müslümanlar, zevklerinizi Allah'ın rızasına uygun olarak yeniden ayarlayın, bir.

İkincisi; *ve en teteharrace min halâli'd-dünyâ ke-mâ teteharracu min-harâmihâ fe-inne halâlehâ hisâbun ve harâmehâ azâbün.* "Dünyanın haramlarından sıyrıldığı gibi, helali olan şeylerinden bile mümkün olduğu kadar sıyrılmaktır. Çünkü helalinin de fazlası hesaptır, haramıysa azaptır."

Yani buradan da anlaşılıyor ki, zühd sahibi insanın öyle pek gönlünde mal mülk sevgisi olmayacak. Yani diyecek ki; "Allah bana helalinden versin, kimseye muhtaç olmayacak kadar olsun, hayırlısı ise versin, hayırsız mal vermesin." Gözü tok olacak yani. Çok olsun, fazla olsun, bilmem ne olsun derken o hırsı, o arzusu, o tamahı, o isteği onu çeşitli günahlara sokuyor. Büyüklerimiz demek ki bu hadîs-i şerîften almışlar.

Dünya malının fazlası nedir?

Fazlası hesaba dahildir. “Sen bu malın fazlasını ne yaptın, nereye harcadın, görevini yaptın mı?” diye, haramı da azaba tâbidir. Haramından aldıysan onun da elbette bir cezası olacak.

Onun için mal edinmekte ihtiyatlı ol. Para kazanmakta dikkatli ol. Hemen “nereden gelirse gelsin” deme, helalini iste, gözü tok ol, düşünme düşünme al. Hemen elini lap diye atma.

Fareyi kapana kısıtıran nedir?

O lokmayı arzu etmesidir.

Kuşu kafese sokturan nedir?

Daneye karşı olan arzusudur. İnsanın da böyle mala mülke karşı dikkatsiz, kontrolsüz bir şevki oldu mu tehlikeli olabilir diye gözünün tok olması tavsiye ediliyor.

b. İslam Kardeşliğinin Kıymeti

Ve enterhame cemî'a'l-müslimîne ke-mâ terhamu li-nefsike. “Zühdün bir alameti de bütün müslümanlara merhamet etmendir.” Kendine merhamet ettiğin, acıdığın, kendini kolladığın gibi, tüm diğer müslüman kardeşlerine de merhamet etmendir.

Şimdi burada bir şey söyleyeceğim. Şu camiye bakın; elhamdülillah kocaman bir

camii; tıklım tıklım dolu, alt tarafı da doludur maşallah, Allah nazardan saklasın. Mü'minlerin kardeşliğinden, kardeşlik duygusundan kaynaklanıyor. Bu kardeşlik duygusu lafla olmuyor muhterem kardeşlerim. Müslümanlar kardeş olsun, iyi güzel ama lafla olmuyor. Yani Allah'ın emirlerini tutmakla oluyor. Zikirle, dervişlikle, tasavvufla oluyor. Herkes veryansın edip, saldırıp duruyorlar. Nereden duymuşlarsa birkaç söz, saldırıyorlar ama bindikleri dalı kesiyorlar. Bu kardeşlik işte bu tasavvuftan oluyor. Tasavvuf olmayınca birbiriyle bir araya gelip muhabbet etmiyorlar.

Bu kardeşliği elhamdülillah dünyanın her yerinde görüyoruz. Bakın şimdi içinizde Avustralya'dan gelmiş kardeşlerimiz var. Avustralya'ya gittik, oradaki müslüman kardeşlerimizi gördük. Amerika'ya gittik, oradaki müslüman kardeşlerimize misafir olduk. Fransa'ya gittik, oradaki müslüman kardeşlerimize misafir olduk. Yani müslümanların arasındaki bu kardeşlik başka milletlere nasip olmuş bir şey değil. Çok kıymetli bir şey. İşte bu kardeşliği şu camide görüldüğü gibi veya hut gittiğimiz yerlerde görüldüğü gibi tüm

müslümanların canlı hâle getirmesi lazım. Yaşanır, görünür, elle tutulur hâle getirilmesi lazım.

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ

*Inneme'l-mü'minûne ihvetün.*⁷ “Müslümanlar biribirinin kardeşidir.”

Hani nerede?

Niye Suriye'yle Irak ayrı? Niye Suudi Arabistan'la Yemen ayrı? Niye Kuzey Yemen'le Güney Yemen ayrı? Niye o onunla ve berikiyle savaşta, kavgada? Niye ötekisi berikisinin derdiyle dertlenmiyor? Niye bizim Bulgaristan'da kardeşlerimizin malları alınıp kapı dışarı edilirken kendi yüz yıllık diyarlarında öteki müslümanların kılı kıpırdamıyor veya zar zor, ite kaka birazcık şey yapıyorlar? Niye kâfirlerle dostluklarına devam ediyorlar?..

Tasavvuf olmayınca, sağlam iman olmayınca, takvâ kalbe yerleşmeyince, Allah korkusu olmayınca, iman kuvvetli olmayınca bu iş olmuyor.

Onun için Allahu Teâlâ hazretleri hepimizin gönlüne o kardeşlik duygusunu sağlam

---

⁷ 49/Hucûrat, 10.

olarak yerleştirsın, birbirimizin yüzüne o duyguyla bakalım. Müslümanın müslüman kardeşinin yüzüne rahmet, şefkat nazariyle bakması sadakadır, ibadettir, sevaptır. O sevgiyi canlandıralım tekrar. Yunus Emre'nin o şiirlerinde söylediği gibi, eski mutasavvıfların, menâkıblarında, tezkiretü'l-evliyâlarında okuduğumuz gibi o sevgiyi tekrar aramızda canlandırmalıyız. Birimiz hepimiz için canımızı verecek gibi şey yapmalıyız [olmalıyız.]

Başörtülü bir kızımız geliyor da; "Okuduğum fakültede hocam tek başımayım. Nihayet üç kişiyiz, bizi koruyacak bir emniyet tertibatı yok mu? Notlarımızı tahrip ediyorlar, sınıfta bırakıyorlar, hakkımızı vermiyorlar. Bunları nasıl alacağız?" diyor.

Mü'minler muhabbetli olmazsa kâfirler sağdan soldan tırtıklaya tırtıklaya bu müslümanları perişan ederler. Bu koca müslüman cemaatleri, milletleri bitirirler... Onun için birlik ve beraberlik içinde olmaya, birbirimizi sevmeye ve bu muhabbeti elle tutulur, gözle görünür, canlı yaşanır, hakiki, samimi bir seviyeye getirmeye mecburuz.

Hakiki zâhid olmanın da şartı olarak Efendimiz ne buyurdu?

“Bütün müslümanlara merhamet edecek, kendisine acıdığı, merhamet ettiği gibi.”

Suudi Arabistan’da bir mühendis kardeşim var, iş arıyor kendisine. Cidde’de bir zengin diyor ki;

“Ben kendime bir köşk yaptıracam, sen onu yap.”

“Peki yapayım.”

Kaç metre kare olacak köşkü?

Bak rakam yanlış değil, dikkatle okuyun; 4000 metre kare! Suudlunun kendisine oturmak için yaptıracığı ev...

Bizim burada en lüks daireler kaç metre karedir?

Yüz seksen 200 metre kare, 250 metre karedir. Dört bin metre kare! İnsafsız, zalim, 4000 metre kareye orada kendisine köşk yaptıracak da, ev yaptıracak da oturacak! Öbür tarafta Afganlılar açlıktan ölecekler, Ruslar’ın [zulmü] altında perişan olacaklar. Afrika’daki müslümanlar açlıktan kırılacaklar. Mısır parasızlıktan, pulsuzluktan Amerika’nın yardımı yüzünden İsrail’le dostluk edecek. Bilmem hangi ülkelerde müslümanların bilmem ne türlü hakları... O orada 4000 metre karelik köşke oturacak da safa sürececek...

Böyle Müslümanlık olmaz. Böyle Müslümanlık olacaksa, olmaz. Böyle olacaksa olmaz olsun! Bu tarzda olmaz.

Onun için orada, Suudi Arabistan'da elimize tesbih alıyoruz da, Suudlu dikiliyor karşımıza "bid'attır!" bilmem ne...

Ne bid'atı? Ben burada Sübhanallah diyorum. Otuz üç defa Sübhanallah demek için tesbih burada elimde, sayısını şaşırılmayayım diye... Bunun bid'atla ilgisi yok. Peygamber Efendimiz de, sahâbe-i kirâm da hurma çekirdeği ile, çakıl taşıyla bu işi bir usulde saymayı yapmışlar. Bunun bid'atı yok. Sen asıl bid'atla uğraşmak istiyorsan bu kendisine 4000 metre kare köşk yapmaya kalkışan şaşkına nasihatini yap, onu doğru yola çekmeye çalış!

Müslümanlar birbirlerine merhamet edecek. Hindistan'a gitmedim. Pakistan'ı birazcık şöyle kıyıdan köşeden gördüm. Karachi'yi gördüm ama Hindistan'daki müslümanların, hele Bangladeş'teki müslümanların çok fakir, çok yoksul, çok bîçâre olduklarını hep okuyoruz. Acımamız lazım. Türkiyemizi kurtarmamız lazım. Türkiye'deki müslümanları rahata erdirmemiz lazım. Doğusuyla batısıy-

la, güneydoğusuyla kuzeydoğusuyla, her tarafını mâmur hâle getirmemiz lazım. Ondan sonra başka İslâm ülkelerine şefkat kanatlarımızı germemiz lazım.

Bizi bekliyorlar. Diyor ki; "Hocam bize oradan hoca gönderin." Tayland'da altı-yedi milyon müslüman varmış. Oradaki bir mecmuanın müdürü bana; "Oradan bize hoca gönderin." diyor. Bizi bekliyorlar yani. Dede-lerimizi duymuşlar mücahit insanlardı, şöyle terbiyeli, böyle ahlâklı, böyle yüksek insanlardı diye, bizi bekliyorlar... Onun için müslümanlara karşı genel bir merhamet, sevgi içimizde vardır, biliyorum kardeşlerimiz arasında ama bunu da fiilî duruma getirmeliyiz.

Getirmediğimizin birkaç misalini söylemek istiyorum. Mesela İstanbul'da yaşayanlar; Erenköy, Suadiye, Adalar vesaire zengin muhitlerdir. Bizim Fatih, İskenderpaşa'nın olduğu yerler vesaire işte orta muhitlerdir. Bir de böyle gecekondu muhitleri vardır; Bayrampaşa gibi, Eyüp'ün, Silahtar'ın kenar mahalleleri vesaire gibi; oralara gitse insan yüreği parçalanır. Oradaki çocukların hâline, sokaklara, evlere baksa, bir evlere, camilere girse, oranın durumunu görse, yüreği parça-

lanır. Gitmiyoruz. Yani, Erenköy'ün zengini Bayrampaşa'nın gecekondusuna gitmiyor. Arka taraflara gitmiyor. Ankara'nın zengini Keçiören'in arkasındaki veyahut Karşıyaka'nın arkasındaki mezarların ötesindeki fakirlerin arasına gitmiyor. Haftanın bazı günleri o mahallere gidelim. O mahallelerde namaz kılalım. Oranın imamlarıyla konuşalım, cemaate bakalım, sokaklarda dolaşalım biraz. Bak o zaman zekât verecek insanları nasıl kolay buluruz.

“Zekâtı kime vereceğimi şaşırıyorum hocam.”

Tabii şaşırırsın. Yani senin zengin muhitinde zekâtı alacak insanı nereden bulacaksın?

Hele bir gel bakalım bizim bu tarafa. Hele şu fakirlerin arasına bir git. Hele bir Anadolu'nun bir yoksul köyüne git bakalım. Suyu olmayan, kurtlanmış suları içen, yolu olmayan, mahrumiyet mıntıkası olan yerlere... Yani müslüman bunları yapmalı.

Afrika'nın bilmem hangi vahşi kabilesine, İsveç'ten bilmem hangi adam insanlık duygularıyla gidiyor doktor olarak. Ömrünü orada geçiriyor, orada ölüyor. Yerlilerin babası,

herkesin beğendiği bir insan. Hemen kitaplara filan yazıyorlar, “Ne kahraman adam! Ne fedakâr adam!” diye.

Biz kendi memleketimizde mahrumiyet yerlerine gitmiyoruz. Yani şöyle kasabaların arkasındaki ücra köşelerdeki köylere gitmiyoruz. Oraların halini bilmiyoruz. İlim yok, Kur’an bilmezler, dinden haberleri yok, vâiz gelmez, hocaları yok, hocaları olsa maaş veremezler, su yok; çok perişan durumda... Onun için müslümanlar biraz fakirleri tanımak için, fakir mahallelere gitmeye kendilerini alıştırsınlar. Zenginler eski püskü elbise giysin, tebdîl-i kıyâfet etsin, eski zaman padişahları, sadrazamları, vezirleri gibi; biraz oraları dolaşsın da öteki müslümanlıkların hallerini görsün, bak yüreği nasıl parçalanacak... Diğer bir şey;

Zahidliğin bir ölçüsü, bir tezahürü de nedir?

Ve en teteharrace ‘ani’l-keîami fî-mâ lâ ya’nîke ke-mâ teteharracu mine’l-harâm.
“Mâlâyâni söz söylemekten sıyrılıp kurtulmaktır, haram söz söylemekten kurtulduğu gibi.” Yani zâhidlik sadece dünyalığa metelik

vermemek değilmiş, diline de hakim olmuş.

Muhterem kardeşlerim!

Çocuklara dikkat ediyorum, torunlara, başkalarına... Küçükken yetiştirilme tarzından yetiştirilme tarzlarına... Sözü faydalısını söylemek, faydasız sözü söylememek, ya hayır söylemek ya da susmak, bu bir ibadettir. Çok önemli! Çocuklarımıza bunu öğretmeliyiz. Yani konuşmayı öğrettiğimiz gibi susmayı da öğretmeliyiz. Çocuk babasından çok konuşuyor. Çocuk misafirin yanında boyuna konuşuyor.

Neden?

Konuşmayı öğrenmiş de susmayı öğrenmemiş. Büyük de öğrenmemiş. Sükutun ibadet olduğunu çok müslüman bilmez. Gevezeliğin kendisine nice veballer getirdiğini, ne kadar günahlara soktuğunu düşünmez. Yakınlarımızdan var; fıkra söyleyeceğim, insanları güldüreceğim diye öyle şeyler söylüyorlar ki, ne dine sığar ne imana sığar.

Onun için zâhidliğin bir sıfatı da mâlâyâni söz söylemekten uzak durmaktır. Haramlardan, haram sözlerden uzak durduğu, küfür, yalan-dolan, gıybet, dedikodu yapma-

dığı gibi mâlâyâniden de sıyrılmaktır. Zâhidliğin bir ölçüsü de budur. Bunu da yazın, yazılmazsa hatırdan kalmaz. Devamı;

c. Fazla Yemekten Sakınmak

Ve en teteharrace min-kesreti'l-ekli kemâ teteharracu mine'l-meyteti elletî kadıştedde netnuhâ. “Fazla, aşırı yemekten korkusu şiddetlenmiş bir ölü eti yemekten sakınır gibi sakınmaktır.”

Muhterem kardeşlerim!

Bugün doktorların en büyük tedavi şişmanlığı nasıl azaltacağız, insanları nasıl zayıflatacağız?..

Neden?

Bu insanlar doymuyor ki! Çeşit çeşit, türlü türlü nimetleri öyle ölçsüz, öyle frensiz yiyorlar ki şişmanlıyor. Eskiden zayıflık bir dertmiş, şimdi bazı insanlarda şişmanlık bir dert. Nasıl zayıflayacağız diye doktora gidiyor; doktor perhiz veriyor, perhizi de yapmıyor. Bilmem tansiyon arttı, bilmem damar sertliği oldu veyahut kolesterol ziyadeleşti veyahut şu oldu, bu oldu...

Demek ki zâhidliğin bir tezâhürü de neymiş?

Fazla yemekten sakınacak.

Neye benzetiyor Peygamber Efendimiz?

“Kokuşmuş, kokusu şiddetlenmiş bir ölü eti yemekten insan nasıl iğrenir çekinirse, fazla yemekten de o kadar çekinecek.” İhtiyacı kadar yiyecek, daha doymadan, doymaya daha zaman varken, midesinin üçte biri boşken elini çekecek. Üçte birini gıdayla dolduracak, üçte birini su içerek dolduracak, üçte biri de serbest kalacak. Biz, karnımız doyuyor, şişiyor, kayışın düğmelerini gevşetiyoruz, üç dört tane delik bu tarafa doğru alıyoruz. Ondan sonra “Ah vah, ya bunu nasıl öğüteceğiz?” diye, gelsin maden suyu, gelsin eritecek daha başka malzeme diye uğraşıyoruz.

Demek ki zâhidlik neymiş?

Az yemekmiş.

Az yiyince ne olur?

Fazlasını fukaraya, fakirlere verirsin.

Acaba var mı öyle fakir?

Evvelki seneler okudum, hâlâ hatırımdan gitmiyor. Dört çocuğuna bir hafta boyu şekerli su ekmeğe bana bana yedirmiş, çocuklar dayanamamışlar, anne de çocuklarının sefaletine dayanamamış. İş aramış, bulamamış. Gelir aramış, yardım aramış, bulamamış. Evin tavanına kendisini asmış. Çocuklar geride

kalıyor. İnsanoğlu zayıftır, aç kaldı mı Őuuru da bozular. Őuuru da bozulduğu zaman tabii intiharın günah olduğunu dŐnememez, gider asar kendisini... Onu etrafındaki müslümanlar kollayacaktı. O mahallenin müslümanları kollayacaktı.

Her müslümanın mahallesindeki insanları, zenginleri, fakirleri bilmesi lazım. Ev ev bilmesi lazım. Şu evde fakirler var, çok muhtaçlar diye, kendisinin gücü yoksa bile, zengin olan insanlara onların halini arz etmesi lazım. O da sevap.

Demek ki fazla yemekten de, fazla ko- nuŐmaktan da, fazla maldan da uzak durmak, Allah'ın sevdiğini sevmek, Allah'ın kızdığına kızmak zâhidliğin sıfatları. Devam ediyor;

Ve en teteharrace min-hutmi'd-dünyâ ve znetih ke-m teteharracu mine'n-nr.
“Ateşten çıkıp sıyrıldığı gibi, dünyanın fazlalığından, ziynetinden sıyrılmak, dünyaya rağbet etmemek, dünyanın ziynetine önem vermemek.”

Bu ziynet meselesi de bilhassa hanımların müptela olduğu bir Şeydir. Bu küpeler, bu yüzükler, bu bilezikler, bu gerdanlıklar yenmez, iŐilmez, hiÇbir işe yaramaz. Yalasan

tadı bile yoktur. Ama millet bunları boynuna, koluna, bileğine takacak diye ne yapacağını şaşırıyor. Birisini satıyor, ötekisini alıyor; ötekisini satıyor, berikisini alıyor. Bir taneyken bir tane daha alıyor.

Nereye gidiyor bu paralar?

Elmasların çoğu yahudilerin eline gidiyor. Elmas paralarının çoğu, pırlantalar vesaire... Küçük bir [taşı bu kadar] paraya herkes de tabii kabul ediyor;

“Bu pırlanta çok kıymetli, şu kadarcık bir şey, ver bakalım 10 milyon, ver bakalım 12 milyon, ver bakalım 40-50 milyon...”

“Bunun taşı büyük, ver bakalım şu kadar...”

Nereye gidiyor bu paralar?

Bu küçük taş bu kadar para eder mi?

“Canım böyle gördük, böyle geldi böyle gidiyor.”

Seni kandırmışlar.

Senin işine yaramayan şeyi satmak istesen, kaçta satılır bu biliyor musun?

Senin bu kadar milyon verip aldığın şey, satmak istesen kaçta satılır?

Beşte bir fiyatına onda bir fiyatına... Ne olacağını Allah biliyor.

Bunu takıyorsun da ne oluyor?

O fazlalıkları biriktir, bir hayra yatır. Bir köye bir su getir, bir köprü yap bir çayın üstüne. Bir yere bir çeşme yap, bir hastane yap. Bir fakir talebe yetiştir. Sen öldükten sonra arkandan sana sevap kazandırır. Bir çocuğu al, yetim olarak yetiştir, evlendir, tahsilini göster, bir adam et.

Elhamdülillah, seneler geçiyor, yıllar geçiyor; talebelerimiz büyüdüler, yetiştiler bizim okuttuğumuz kimseler hoca oldular. Kimisi asistan oldu, doçent oldu, profesör oldu. Müesseseler kurduk. Müesseselerimiz elhamdülillah yürüyor, gelişiyor. Şu site, [Özelif Sitesi] bizim bir kooperatif kurma teşebüsümüzdür. Burada, bu sitede 360 tane hane vardır. Ne bu cami vardı ne bu site vardı! Bir kooperatif kurduk. Müslümanlar birbirleriyle beraber olsun, birbirlerini tanısin, bir arada yaşasınlar. Çocuklarını iyi terbiye ederler, hanımlar birbirleriyle iyi komşuluk ederler... diye bu işe seneler önce başladık. Elhamdülillah camiiinde şimdi vaaz ediyoruz. Allah'a hamd ü senâlar olsun. Demek ki sen de paranın fazlasıyla elmas alacağına ziynet alacağına bir

müslüman evladı yetiştirsen, bir fakirin çocuğuna baksan [güzel işler olur]!

Adamın dokuz tane çocuğu var. Nerede okutacağını, ne yedireceğini şaşırmış. Feleğini şaşırmış. Bilemiyor, karar veremiyor. Normal gıda alamadıkları için çocuklar saz benizli, zayıf. Bu adam bunlara bakamıyor işte besbelli, al bir tanesini. Al bir tanesini; besle, yetiştir, terbiye et. Büyüt, adam olsun. Senin yapmadığını şimdi kâfirler yapıyor!

Almanya'da müslüman çocuklarını alıyorlar. Anasını babasını bağırtta bağırtta, mahkemelik olmak pahasına alıyorlar! Yetiştiriyor, müslüman evladını hristiyan olarak yetiştiriyor. İlk başta razı olan anneler-babalar, bir kere evet demiş olanlar sonra bir daha çocuklarını kurtaramıyorlar. Kimisi gazetelere düşüyor, mecmualarda bahis konusu ediliyor. Kadın diyor ki;

“Alman, verdiğim çocuğumu bana geri vermiyor!”

Vermez tabii! Onun maksadı var. O müslüman çocukları hristiyan olarak yetiştirmekten zevk duyuyor. Birer ikişer her birimiz bir tane müslüman çocuğunu hristiyan yetiştirirsek yeryüzünde müslüman kalmaz, diye ona

koşturuyor. Senin çocuklarını senin elinden alıyor, sana karşı başka bir dinde yetiştiriyor. Âhiretini de mahvediyor, ondan da zevk alıyor.

Sen kendi müslüman kardeşlerinin evlatlarını yetiştirmek istemez misin?

Bıraksan sokakta serseri olacak! Al, yetiştir. Ondan sonra o hayırlı iş yaptıkça sana sevap gelsin.

Bu fazla ziynetlerden ne olacak?

Zahidliğin bir [gereği] de;

Ve en taksura emeleke fi'd-dünyâ.

“Dünyadaki arzularını, emellerini de kısa tutmak!”

d. Emelleri Kısa Tutmak

“Hocam, yirmiyıl daha [şu işi] yaparsam şu kadar para biriktirirsem ihtiyarladığım zaman şunu yapacağım, bunu yapacağım. O zaman namaza başlayacağım, o zaman sakal bırakacağım...”

Hep uzun hedefler! İnsan uzun planlar yaparken yaşayıp dururken bir trafik kazası, bir hastalık... Bakıyorsun adam ölüvermiş.

“Bizim talebelerimizden filanca, Konya'da vefat etmiş.”

İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn.

Allah Allah! Yahu bizim talebimizdi. Biz ondan daha yaşlıyız. Sıra bizdeyken hop o gitti... Kime sıranın geleceği belli olmaz. Sen emelini kısa tut. Emelini kısa tut, işi acele yap. Hayrı acele yap. Uzun zamana yayıp da kendini gevşetme. İşte asıl zahidlik budur.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz;

Ve hâzâ hüve'z-zühdü. “İşte asıl zahitlik budur.” buyurdu.

Dünya bizim asıl yerimiz yurdumuz değil. Biz burada yaşıyoruz. Âhireti kazanmak için çalışmamız lazım. Dünya bizim imtihan sahamızdır. Kâfirler burayı hedef edinmişlerdir. Kazanmak için yaşamak için keyif için eğlenmek için hayatlarını öyle planlamışlardır. Biz onlar gibi olmayacağız. Bizim yaşam tarzımız başka! Biz Allah'ın sevdiğini seveceğiz, kızdığına kızacağız.

Dünyanın helal malının bile fazlasına hesap olduğunu bilerek gözü tok olacağız. Her şeye el uzatmayacağız.

“Bütün müslümanlara merhamet edeceğiz, kendimize merhamet ettiğimiz gibi. Sözün fazlasından sakınacağız, haram sözlerden sakındığımız gibi. Çok yemekten sakınacağız;

şiddetli, pis kokan, kokmuş ölü eti yemekten sakındığımız gibi. Dünyanın ziynetlerinden kendimizi geri çekeceğiz, ateşten kendimizi sakınır çekinir gibi. Emelimizi kısa tutacağız, uzun boylu emellerle oyalanmalarla vakit geçirmeyeceğiz. Hemen yarın ölecekmiş gibi âhirete çalışacağız!”

Asıl Müslümanlık budur. Maalesef bu zihniyete müslümanlar çok uzak kaldılar. Eskiden bu zihniyet kuvvetliydi. Her şeylerini Allah rızası için yapıyorlardı. Çalışıyorlardı, koşturuyorlardı, cihat ediyorlardı, para kazanıyorlardı ama sarfediyorlardı. Allah yoluna sarfediyorlardı. Hayır yapıyorlardı. Cihat yapıyorlardı.

Bugün İslâm için çalışan insanlar azaldı. Çalışmalarını İslâm'ın menfaatine göre ayarlayan insanlar azaldı.

Allahu Teâla hazretleri tüm müslümanlara uyanıklık nasip etsin. Bu gerçekleri duyan, bilen biz müslümanlara da hayatımızı İslâm'ın emrettiği şekilde yeniden düzenlemeyi nasip etsin, muvaffak etsin.

Her müslüman, benim sevgili kardeşlerim, her birisi kendisi İslâm'a faydalı olmayı, İslâm'a bir yönden fayda sağlamayı düşün-

cek olursa bu faydalar büyük işler yapar. Ama her birisi vaazı dinler, olduğu yerde kalırsa o zaman büyük işler birkaç insanın omuzunda kalır. Büyük sonuçlar elde edilmez. Kâfirler öteye, ileriye giderler. Kâfirler başarı sağlarlar. Kâfirler bizi yenerler. Bunun için herkes iki elinin arasına başını alsın: “Ben müslümanlara nasıl faydalı olabilirim? Nasıl daha çok fayda sağlayabilirim? Neler yapabiliyim?..” diye yapabileceği şeyleri düşünsün!

Allahu Teâla hazretleri hakkı hak olarak görüp uymayı nasip eylesin. Bâtılı bâtıl olarak görüp korunmayı nasip eylesin.

Hadîs-i şerîf Enes *radiyallahu anh*'ten rivayet olunmuş:

Hadîs-i şerîfte Peygamber Efendimiz diyor ki;

“Çalışan, koşturan, çabalayan, ana ve babasının ihtiyaçlarını karşılayıp onları insanlardan müstağni kılmak için koşturan insan Allah yolunda çalışan bir insandır!”

Bir evlat düşünün ki çalışıyor çabalıyor, para kazanıyor. Anasının babasının ihtiyaçlarını sağlıyor. Onları başkasına el açtırtmıyor. Muhtaç duruma düşürmemeye çalışıyor.

Bu adamın çalışması nedir?

Fîsebîlillâhtır, Allah yolunda yapılmış bir çalışmadır. Makbuldür, sevabı çoktur.

Neden?

Bunları ana babasına hizmet aşkıyla yapıyor. Gayesi anne ve babasının ihtiyaçlarını görmek, onları kimseye muhtaç duruma düşürmemek! Bu Allah yolundadır.

“Kim eşinin ihtiyacını yahut çocuğunun ihtiyacını karşılamak için sây ü gayret ederse çalışır çabalarsa bu da Allah yolundadır!”

Demek ki niyetimiz halis olursa ailelerimiz için yaptığımız geçim çalışmaları Allah yolunda olabilir! Yaptığımız meslekler, esnaf-lıklar, ticaretler, gayretler Allah yolunda olabilir. Niyetimiz eşimizin, çoluk çocuğumuzun başkalarına muhtaç olmaması; alını açık, başı dik yaşayabilmesi; harama sapmaması için olursa!

Demek ki aile reislerine ne mutlu ki bu niyetle böyle çalışıyorlarsa Allah yolunda cihat eden insanlar gibi ecir ve sevap kazanmaktalar!

“Kendi canı, kendi nefsi için de ‘Kendi ihtiyaçlarımı gidereyim; başkasına el açmayayım, muhtaç olmayayım...’ diye çalışan da Allah yolundadır!”

Demek ki başkasına yük olmamak, el açmamak için çalışanın da ecri, sevabı büyüktür. Hatta birçok dükkânlarda levha olarak asılmıştır:

el-Kâsibu habîbullâh. “Kesb ü ticaret yapıp çalışan çabalayan, Allah’ın sevgili kuldur.”

. “Emniyetli güvenilen bir tüccar arşı yevme’l-kıyâmeti. Kıyamet gününde Allahu Teâla hazretlerinin Arş-ı Âlâ’sının gölgesinde safa sürecektir. Mahşerin tehlikelerinden mahfuz olacak!” diye biliyoruz.

Demek ki kendi nefsi için olunca yine Allah yolunda oluyor. Karısı, çoluk çocuğu, eşi için olursa yine Allah yolunda oluyor. Anası babası yolunda olunca yine Allah rızası için fîsebîlillâh olmuş oluyor.

“Hilede hüd’ada, hileli işlerde koşturan ise şeytan yolunda çalışıyor, demektir!”

Demek ki çalışmalarımızı, gayretlerimizi yukarıda sayılan o üç makbul istikamette tutacağız. Kimseye muhtaç olmamaya, başkalarına hizmet vermeye, hizmet etmeye gayret edeceğiz.

Allahu Teâla hazretleri cümlemizi çalışkan müslümanlar eylesin. İslâm’ın, İslâm

âleminin, İslâm ülkelerinin, müslümanların çalışmaya çok ihtiyacı var. Allahu Teâla hazretleri bizi aşk ile şevk ile müslümanların sıhhatı, selameti, saadeti için çalışanlardan eylesin.

Her müslümanın tuttuğu işi en mükemmel tarzda yapmaya çalışması lazım. Hangi meslektense o mesleğin bir numaralı ustası olması lazım. En yüksek seviyede insanı olması lazım. O zaman müslümanlar kâfirlerin karşısında varlıklarını koruyabilirler, yükselebilirler. Allah'ın da rızasına uygun olur, fîsebîlillâh olur. Allah'ın sevgisini kazanırlar. Allahu Teâla hazretleri cümlemizi dünyası ve âhireti mâmur olanlardan eylesin.

Fâtiha-yı Şerîfe mea'l-besmele!

SORULAR-CEVAPLAR

Soru: Falanca yere bağlı bazı dergiler Humeyni hakkında pek iyi şeyler yazmıyorlar. Bir kitabında onun şöyle şöyle dediğini söylüyorlar. Böyle biriye neden ona bazı kimseler çok değer veriyor. Acaba o sizce fazla abartılıyor mu? Allah razı olsun.

Muhterem kardeşlerim!

Humeyni veyahut başka bir ülkedeki bir müslüman idareci. Uzaktan tanıdığımız bir insan. Ziyâü'l-Hak.

Bizim bunlar hakkında bilgilerimiz neye dayanıyor?

Gazetelerin yazdığına, radyoların söylediğine dayanıyor. Adamları yakından tanıma imkânını bulamıyoruz. Sonra onlarla doğrudan doğruya bir alışverişimiz, işimiz yoksa sadece onların hakkındaki lehlerindeki-aleyhlerindeki sözlerle [tanıyoruz]. Aleyhinde olduğu takdirde dedikodudan ibaret oluyor.

Benim âcizane kanaatim müslümanın müslüman hakkında gıybet, dedikodu yapmaması. Efendimiz de bunu yasaklamış. İş yapacak olan bir insan varsa ona bu işin incelikleri söylenir:

“Bak sen falanca kimseyle iş yaptın, o adam hilekârdır. Falanca kimseyle ortaklık yaptı da onu aldattı. Sermayesinin üstüne oturdu. Senetleri ödemedi...” filan denilebilir. Ama müslüman müslümanın aleyhinde konuşmamayı esas itibariyle prensip edinmeli.

“Hiçbir müslüman aleyhinde benim ağzımdan gerekmiyorsa söz çıkmayacak!..”

Şahitlikte söylenir. Mesela beni mahkemeye çağırırsalar:

“Falanca adamla filanca adamın arasında bir mesele var, ne dersin?”

O zaman söylerim. Ama gerekmeyen yerlerde müslümanın müslümanı çekiştirmesi, gıybet etmesi, dedikodu etmesi müslüman ümmetleri birbirine düşürüyor. Onu sevenler oluyor, sevmeyenler oluyor. Ötekisini sevenler oluyor, sevmeyenler oluyor. Fitne fesat oluyor. Bizim şahsen kendi dergilerimizde *İslâm Dergisi*, *Kadın Aile Dergisi*, *Gül Çocuk Dergisi*, *İlim Sanat Dergileri*'mizde genel prensibimiz: Şahıs tenkidi yapmıyoruz, şahısların aleyhinde bulunmuyoruz! Eğer kişilerde bir kusur görüyorsak kişilerin gördüğümüz kusurlarına tedavi olacak, Allah'ın doğru olan emrini dergilerimizde yazıyoruz.

Mesele birisi bir şeyi inkâr etmişse;

“Evliyânın keramâtı yoktur!”

Hâlbuki kitaplarımız;

Keramâtı evliyâ hakkun diye yazıyor. O zaman bu hususta gidiyoruz falanca alimle röportaj yapıyoruz. Filanca kimseyle konuşma

yapıyoruz. O gerçeği yazıyoruz ama “Filanca böyle demiş...” [diye] tenkit etmeden yapıyoruz, belli etmiyoruz.

Biz birisini tenkit ettik mi gıybet olmasın diye ismen zikretmiyoruz. Tenkidimizi o da bizim yazımızı okumuş olsa insafa gelsin diye yumuşak yapıyoruz. Çünkü bir insana bağıarak çağırarak söverek tenkit yaparsan tesiri başka türlü olur. O da inatlaşır. Yumuşak yumuşak söylersen; “Haklısın galiba, ben de biraz aşırı gittim filan...” diye kendisini düzeltebilir.

Bizim dergilerimizde umumi prensibimiz müslümanlara sataşmamaktır. Kendileri bize sataşırlar. Bizim aleyhimizde broşür dağıtırlar, yazarlar çizerler... Biz güler geçeriz. Hiç aleyhlerinde yazmayız.

Neden?

Gıybet olmasın diye!

Sonra?

Evet, o edepsizle ben uğraşmasını bilirim. Makale yazarım, canına okurum. Rezil ederim. Benim dergilerimin tirajı şu kadar bin... Yaparım ama müslümanın müslümanla uğraşmaktan önce yapacağı şeyler var:

Kâfirler memleketimizi istila etmiş, alıp gidiyor! Şimdi ben onlarla uğraşmayı mı öne alayım yoksa kâfirlerle uğraşmayı mı öne alayım?!..

Ben büyük meseleleri öne alıyorum. Bana Mekke-i Mükerrreme’de bir gazetenin yazarı olan bir kardeşimiz -eskiden beri tanıdığım meşhur bir yazar- dedi ki;

“Hocam, sen yazılarında filancanın falancanın aleyhinde hiç fikir beyan etmiyorsun. Onun da şöyle şöyle kusurları var, yazsana...”

Ben elime kalemi aldığım zaman düşünüyorum. Bir Fâtiha, üç İhlâs-ı Şerîf okuyorum, büyüklerimize bağışlıyorum:

“Yâ Rabbi! Bana senin rızana uygun yazı yazdır. Günah olacak yazı yazdırma!..” diye öyle yazıyorum. Şahıslarla ilgili münakaşalara girmiyorum. Falanca gazetede benim aleyhime röportaj yapmışlar. İftira etmişler yalan yanlış şeyler... Cevap vermiyorum. Müslümanlık hakkında bir şey olmuşsa bir hücum olmuşsa;

“İslâmda kadın hakları çiğnenmiştir!..”

O zaman alıyorum elime kalemi; seni edepsiz, alçak, namusuz, ilimsiz irfansız, izansız... diye o zaman ona yazıyorum.

“İslâm şöyle yapmadı mı böyle yapmadı mı? Kız çocukları toprağa gömülürken kız çocuklarını kurtarmadı mı? Avrupa’da yirminci yüzyıla kadar kadının miras hakkı yokken İslâm kadına miras hakkı tanımadı mı?..”

O zaman yazıp çiziyorum.

Neden?

İslâmı savunmak olduğu için!

Biz de öyle yapalım. Şahıslarla uğraşmalıyım. Komşularla uğraşıyoruz. Partiyle, öteki ülkelerle uğraşıyoruz filan derken çeşitli ekoller birbirlerine çatıyor.

“Efendim bu radikal müslüman. Ötekisi bilmemne müslüman. Bu tasavvufa karşı müslüman. Şu Nurcu kardeşimiz, bu Süleymancı kardeşimiz, bu bilmemne kardeşimiz...”

Bunlarla uğraşmak kâfirlere fırsat veriyor. Atı alan Üsküdar’a geçiyor, biz birbirimizle yakapaça uğraşmış oluyoruz.

Onlar bizim kardeşlerimiz. Kusurları varsa ilk önce kâfirleri haklayalım, “Bak senin de şu kusurun var.” diye ondan sonra konuşalım. Ama kâfir bize hücum edip dururken bizim

birbirimizle uğraşmamız uygun olmuyor. Onun için biz şahıs isimleri üzerinde neşriyat yapmıyoruz.

Mekke-i Mükەرreme'de Ramazan'da bir hoca konuşuyordu. Çok güzel ders yapıyor. Fıkıh bilgisi çok kuvvetli. Harem-i Şerîf'in üst katında sabah namazından sonra işrak vaktine kadar çok güzel ders yapıyor. Ben de zevkle dinliyorum. Tane tane Arapça konuşuyor. Sonra kendisiyle de tanıştık. Cin gibi zeki bir alim, ezberinde çok şeyler var.

Kâğıtlar veriyorlar. Bir tanesi kâğıt verdi:

“Cemaatü't-tebliğ hakkında ne dersiniz? Bunların yaptıkları doğru mudur eğri midir?”

Çeşitli yerlere gidip [tebliğ] yapan bir cemaat var ya!

Bu soruyu sorar sormaz dedi ki;

“Seni gelen soru kâğıtlarını okumaktan azlettim! Makamımdan seni attım. Şu kâğıtları okumak vazifesini senden aldım, azlettim! Sen bilmiyor musun ki ben şahıslarla ilgili, zümrelerle ilgili konuşma yapmıyorum! Sadece Allah'ın rızasına uygun olan veya uygun olmayan, fıkıh bakımından bir mesele varsa ona cevap veriyorum! Sen benim prensibimi bilmiyor muydun?..”

Cevap vermedi!

Cemaatü't-tebliğ "Kötüdür." dese bir fitne olacak. "İyidir." dese belki kendisi birtakım kusurlarını görmüştür.

"Ben böyle sorulara cevap vermiyorum!" dedi.

Hoşuma gitti. Biz de kendi aramızda gıybet etmemeye iyi bir karar verelim. Komşumuzu gıybet etmeyelim. Arkadaşımızı gıybet etmeyelim.

Lâ ilâhe illallah diyen insanların hesabını kim görecektir?

Allah görecektir!

Sana şu sırada lazım mı?

Değil.

Eh, o hâlde sus! Kâfirlerle uğraş! İslâm'a hücum eden, müslümanları kesen, müslümanları yurtlarından çıkartan, mallarını alan bir sürü zalim var. Önce onlarla uğraşalım. Benim prensibim bu. Onun için ben de şahıslarla ilgili [tenkit] yapmıyorum. Birisi bana şahsen hücum etse kendimi müdafaa bile etmiyorum.

Benim dergilerim benim kendi müdafaa namem mi? Ne diye [yazayım], yazma hakkım yok ki benim! Ben orada İslâmî hakikatleri

yazarım, diye düşünüyorum. Onun için bu konuları [tartışma konusu] yapmayalım.

Bakarsın onun masum bir tarafı vardır, Allah indinde makbul bir tarafı vardır; Allah affeder. Bakarsın bir kusuru vardır, Allah cezalandırır. Hesabı Allaha ait! Biz herkesin hayrını isteriz.

Allah iyilikler, hayırlar murad etsin.

Allahu Teâla hazretleri; Peygamber Efendimiz gibi sevgili bir peygamberi, Abdullah b. Ümmü Mektûm'un sözüne biraz yüzünü buruşturdu diye Abese sûresini, *Abese ve tevellâ* sûresini indirdi.

Allah'ın dergâhı azametli bir dergâhtır. Orada edepsizlik yapanın hâlinin ne olacağı belli olmaz. Bakarsın paddadak tokatı yer, makamından aşağı düşer. Onun için müslümanların müslümanlara sözüyle, kaşıyla, gözüyle bile zarar vermemesi lazım.

Veylül li-küllî hümezeti'l-lümezeh.

Allahu Teâla hazretleri; "Kaşıyla gözüyle işaret eden, alay edenlere veyl olsun!" diyor. Demek müslüman müslümana kaş göz işareti bile yapmayacak. "Bak bak bak ne söylüyor..." filan bile demeyecek. Söz söylemese bile kaş göz işaretiyle alay ve imâda bulunsa

bile makbul olmuyor. Onun için gelin biz müslümanlar birbirimizi törpüleyip yıpratmayalım.

İki tane şeyi birbirine sürtersen birbirini çizer. Biz birbirimizle [uğraşmayalım]. Uğraşacaksa kâfirlerle uğraşalım. Buyurun Bulgaristan, buyurun Rusya, buyurun... İslâm'ı yaymakla uğraşalım.

Bir yapılan hücumlara cevap vermek var, menfî bir şey; bir de İslâm'ın güzelliğini doğrudan doğruya dünyanın her yerine gidip anlatmak var! Bir insanların iyi tarafını görmek var bir de kötü tarafını görmek var!

Falanca adam veya kendi çocuğun, bazen kendi çocuğun, hem iyi şey yapar hem kötü şey yapar.

Sen çocuğuna ne yaparsın?

Kötü şeylerine rağmen “Çocuğum.” diye yine seversin. Müslüman da müslümanı kusurlarına rağmen sevmeyi öğrenecek. Başka çaremiz yoktur. Çünkü kusursuz insan yoktur. Birbirimizi sevmezsek Allah bizi sevmez.

Hadîs-i şerîfte ne buyuruluyor?

Lâ tedhulü'l-cennete hattâ tü'minûn.
“İnanmadıkça cennete giremezsiniz, giremeyeceksiniz.” *Ve lâ tü'minû hattâ tehabbû.*

“Birbirinizi sevmedikçe de cennete giremezsiniz, giremeyeceksiniz.”

Mü'min birbirini sevmedikçe cennete girmez!

Allah kulları affeder affeder de; “Yâ Rabbi şu iki kulun da var. Onları da affet...”

Allahu Teâla hazretleri;

“Hayır, onların birbirlerine karşı kırgınlığı vardır. O birbirlerine karşı kırgınlıkları bırakıncaya kadar onları bırakın kenarda!” der.

Müslüman müslümana kin tuttuğu zaman öteki müslümanlar affolurken onları Allah ayırır. Hele bir kinleri geçsin, geçinceye kadar dursun, diye affetmez. Onun için müslüman müslümana kin tutmaz. Müslüman müslümana gıybet etmez. Müslüman müslümanı tenkit etmez. Müslüman yapacağı müsbet işi söyler, müsbet işi yapar gider. Sen müsbet işi tutturur müsbet işi yaparsan zaten menfî işlerle uğraşmaya vaktin bile kalmaz. Bu prensibi edinelim, şahısların gıybetiyle meşgul olmayalım!

O zümre kalkıyor, bu zümreyi kötülüyor. Bu zümre kalkıyor öteki zümreyi kötülüyor. Hatta tarikatlar oluyor. Tarikatlar aynı tarikat oluyor. Diyelim ki Nakşibendî tarikatı

oluyor. Nakşibendî tarikatının bir hocası filanca şehirde, bir hocası öteki şehirde; Onun aleyhine!.. Veya aynı şehirde; birisi bir mahallede, ötekisi öteki mahallede. Onun dervişleri ötekisinin aleyinde!..

Böyle Müslümanlık olmaz yahu! İki de aynı tarikattansa ne diye birbirlerine düşmanlık ediyorlar, diye Bahaeddin Nakşibend hazretleri razı gelmez bu işe!

Bu düşmanlıkların sonu gelmiyor. Bıktım. Güzel bir şey değil. Onun için dostluktan bahsetmek varsa varım. Ama düşmanlıkları, hele müslümanlar arasındaki ihtilafları zikretmek; yarayı kaşayıp kabuğunu tekrar yırtıp yine kanatmaktır. Bize o düşmez. İnsanların iyi taraflarını görüp iyi taraflarını teşvik etmek lazım.

Bir çocuk hem küfretse hem namaz kılsa ne yaparsın?

“Aferin, evladım namaz kılıyor. Hadi bakalım, bundan sonra [namaza] devam et. Al sana para pul...” dersin. Çocuğun iyi tarafını teşvik edersin. “Bak bir daha böyle şeyler yapma!” dersin. Daha iyi olur. Biz de iyi taraflarını teşvik ede ede, konuşa konuşa vaktimizi geçirelim. Eğer boş vakit kalırsa o za-

man insanın kötü tarafları tenkide geçeriz ama zaten boş vakti kalmaz. Yapılacak o kadar iş var ki öyle başka şeye fırsat kalmıyor.

Soru: Bazı müslüman siyasi liderler İslâm'a aykırı davranış ve hareketlerde bulunuyorlar. Mesela kadınlarla tokalaşıyorlar. Bu zatlar bu işi kendi kafalarınca mı yoksa bir fetvaya göre mi yapıyorlar? Açıklama yaparsanız memnun olurum.

Bu soruyu bana değil onlara sormak lazım. Ama eğer şöyle sorulsaydı:

“İslâm'da erkeğin kadınla tokalaşması var mıdır?”

Yoktur. İslâm'da kadının elini tutmak, kadınla tokalaşmak yoktur. Ancak akrabası olan büyük hanımların elini öpebilir. Hani teyzesi olur, halası olur filan; büyüklerinin elini öpebilir. Bu hususta İslâm âleminin çeşitli yerlerinde çeşitli şaşkınlıklar var.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz beyat ederken kadınların elini tutmadı. Beyat ederken öteki erkeklerle musafaha yaptığı hâlde kadınların elini tutmadı. Hâlbuki kendisi peygamberdir. Kalbi pırıl pırıldır, safîdir.

Benim gördüğüm şudur ki kadınlarla erkeklerin haremlikleri selamlıkları, birbirinin elini tutmamaları vs. çok uygun oluyor. Bu işi biraz gevşetip de biraz başka türlü bir şey yaptın mı çeşitli günahlar çıkıyor.

Geliyor, bana dert yanıyor:

“Hocam, gözüm bir kere takıldı, kendimi alamıyorum.” diyor.

Hadi, al başına belayı!

En iyisi görülmemesi!

“Duyuyorum; filanca mektepten filanca kurstan falanca vaiz efendi falanca hocae-fendi güzel Kur’an okuyor...”

Ona ilgi oluyor.

En iyisi görmeleleri! Allah’ın emri neyse o uygundur. Allah’ın emrine aykırı şeyler uygun değildir. Onun için tokalaşmak yoktur. Uzaktan selamlaşır. Konuşacaksa konuşur. El sıkılmak, tokalaşmak olmaz.

Bizim eskiden bir yerde bölge müdürüyken bakanlık da yapmış kardeşlerimizden birisi [anlatmıştı]: Kadınlar geliyormuş, elini uzatıyormuş!

Prensibin var!

Buyur iç, diye sana şarap ikram etse içecek misin?

İçmezsin.

Neden?

“Şarap haram!” dersin.

Bizim fakültede bazı bilgisi biraz eksik, başka mezhepten filan hocalar vardı. Benim karşıma geçmiş, bana soruyor:

“Ramazan Bayramı’nda arkadaşımın evine gittim. Bana likör ikram etti, içmeyecek miyim?” diyor.

“Tabii içmeyeceksin, haram!” dedim.

“Bayramda içmeyecek miyim?” diyor.

İçmeyeceksin. Haram olan şey yapılmaz. Böyle cahiller oluyor.

İslâm’da el sıkılmak yoktur. O sorunun cevabı böyle.

“Bunu kendi kafasından mı yapıyor fetvadan mı yapıyor?”

Fetvayı biraz tarif etmek lazım. Fetva; “İnsanların kendi kafalarına göre ortaya koydukları fikirler.” demek değildir. Fetvanın şer’î bir delili varsa; bir şeriatten, âyetten hadisten bir mesnedi varsa o konuda öyle bir fetva olur. Kaynak, delil göstermesi lazım. Sonra umumi bir kaide vardır:

“Mevrid-i nassta içtihada mesağ yoktur!”

Hakkında bir emir olan bir konuda içtihat yapıp fetva verilmez!

Mesela hakkında kesin emir bulunan şey nedir?

Diyelim ki namazların beş vakit kılınması!

“Efendim beş vakit olmasın, haftada bire indirsek olmaz mı? Bir yerden bir fetva alalım...”

Hiçkimse fetva veremez ki! Hakkında kesin emir var. Âyet var, hadis var. Onu değiştirmeye kimsenin gücü yetmez.

Fetva hangi konuda olur?

Özel bir konuda olur. Hakkında âyet hadis olmayan bir konuda olur. O zaman alime sorulur:

“Ben bu meselenin delilini bulamadım, bunun delili nedir? Neresi doğrudur?..”

Alim de ona göre söyler. Fetva dinde haram olan bir şeyi helal kılamaz. Helal olan bir şeyi de yasaklayamaz. Fetva, keyfî bir müessesedir.

Fetva, zaten dinin emirlerini ortaya koymak, onu açıkça yazmak demektir. Onun için dinin emri neyse onu söyleyecek. Başka bir şey kimse söyleyemez.

“Ben söyledim...”

Sen söylediyse o zaman işkembe-i kübrâdan atıp da söylemişsin! O da fetva olmaz. Ona dalalet derler, fetva demezler. Atmosyon derler.

“Yeni yeni durumlar meydana geliyor, onlara karşı ne yapacağız?”

Onların karşısında da İslâm’ın hükmünü bulmak için âyetlerden delil, hadîs-i şerîflerden delil arayacaksınız. Eski fukahânın kıyasını, ümmetin icmâını göz önünde bulunduracaksınız! Bu iş öyle çoluk çocuk işi değildir. Herkes yapamaz. Büyük alimlerin işidir. Bu mesele- nin inceliklerini onlar bilirler.

Soru: Asrın şartlarında sünnet-i seniyyeyi nasıl yaşamalıyız?

Asrın şartları nedir, bilmiyorum. Ne kastettiğini anlayamadım. İnsan sünnet-i seniyyeyi öğrendi mi tatbik eder.

Bir hadis kitabını aldın, okudun. Bir fıkıh kitabını aldın, okudun. Bir din kitabını aldın, okudun. Bir alim yazmış, doğru bir şey yazmış. Onu okudun; onu uygularsın! Okuduğumuz hadîs-i şerîflerden neyi kaydettiysen

aklında ne kaldıysa uygulayacaksın. İşte bunu böyle yapmak lazım.

Mesela sakal bırakmamız lazım ama polislere sakal bıyık bıraktırtmıyorlar. Askerlere bıraktırtmıyorlar. Memur olanlara şunu yaptırtmıyorlar bunu yaptırtmıyorlar... [Bunu kast ediyorsa] o, asrın icabı değil; asrın engelleri oluyor. Müslümanın, o engelleri mümkün olduğu kadar aşması lazım. Çünkü müslümana esas tavsiye edilen Peygamber Efendimiz'e tam uymaktır. Bir mânî çıktı, uyamıyor. O mânîyi aşmaya, geçmeye çalışır. O mânîyi kaldırmaya çalışır. Başını açtırıyor! Açtırtmamaya çalışacak. Allah'ın emrine, Peygamber Efendimiz'in sünnetine aykırı şey yapmamaya direnecek!

Soru: İmam Hatip Lisesi mezunuyum. İmtihanı kaybettim. Mısır'da el-Ezher Üniversitesi'ne gitmek istiyorum. Bu işe ne dersiniz?

Tabii senenin boş geçmesinden ilimle geçmesi daha hayırlıdır. İlmi nerede öğrenebilecekse muntazam öğrenebileceği bir yere gitmesi prensip itibarıyla uygundur. Mısır'a gitmiş olan başka kardeşlerimiz var. Onlarla konuştuk tanıştık. Bazılarıyla Mekke-i Mükerr-

reme'de tanıştık. Bazıları Sapanca'da bizim eve geldiler. Onlarla görüştük. Bizim Kahire'de 300 kadar müslüman kardeşimiz var.

Bir kısmı da malî bakımdan sıkıntı çekiyorlarmış. Orada iyi bir tahsil yapabilecek kimsenin evli olursa ayda aşağı yukarı 500 bin lira kadar para sahibi olması gerekiyormuş. Bekâr olursa belki herhalde bunun yarısı kadar bir para lazım. Böyle bir parayı bulabilirse gider. Bulamazsa oradaki imkânlar mahduttur veya yoktur. O zaman burada Türkiye'deki ilim yuvalarında ilmi öğrenmeye, iletmeye çalışır. Vaktini boş geçirmemeye çalışır. Kahire'de kardeşlerimiz var ve iyi ilim öğrenenler var. Mümkündür. Durumu müsaitse gitsin. Sonuç olarak gitsin, diyebilirim.

Soru: Bende sabit diş var. Kimileri "Cünüblüğün çıkmaz." diye fetva veriyorlar. "Söktür, seyyar yaptır." diyorlar.

Bu sözün aslı esası yoktur. Bu mesele Diyanet İşleri'nin yetkililerine sorulmuştur. Ulema arasında müzakere edilmiştir. Diş yaptırır. Hiç cünüblüğe mânî olma gibi bir durum olmaz. Peygamber Efendimiz'in zamanında diş kaplaması yapıldığına dair rivayet-

ler vardır. Ağzın çürüğüne karşı altın olarak kaplanıldığı vs. rivayet ediliyor. Altın, ağızda koku yapmadığı için orada kullanması caiz oluyor. Çünkü öteki maddeler okside oluyor, ağzın içinde bozuluyor. Ayrıca koku yapıyor. Diş kaplaması yaptırılabilir. Dolgu yaptırılabilir. Sabit bir diş takılabilir. Bunların bir mânîsi yoktur. Yapılmış olanların sökülmesi gerekmez. Din, zorluk dini değildir. Meşakkat, teysiri celbeder. Böyle bir zorlamaya lüzum yoktur. Caizdir. Kullansınlar, sökmesine lüzum yoktur.

Soru: On bir yaşındaki kızım ilkokulu bitirdi. Bir de komşunun kızı var. Aynı yerde okuyacaklar. Okusunlar mı?

Böyle bir münasip okuma imkânı varsa tesettüre riayet ederek Allah'ın emirlerini çiğnemediği okumaları mümkünse okusunlar. Çünkü ilim en kıymetli çalışmadır. Biz müslümanların en hayırlı çalışması ilimdir.

Bir alime sormuşlar:

“Ertesi gün ölecek olsan bu gün ne yapardın?”

O büyük alimden öğrenmek istiyorlar. “Acaba en sevaplı iş nedir, neyle meşgul olacak?..” filan diye öğrenmek istiyorlar.

Demişler ki;

“Hocam yarın ölecek olsan neyle vakit geçirirdin? Bir günün kaldı, yarın öleceksin; ne yapardın?” diye sormuşlar?

O da demiş ki;

“İlimle meşgul olurdum!”

Çünkü ilimle meşgul olmak en sevaplı iş-
tir. İnsanın ilimden bir bâb öğrenmesi Allah
yolunda cihattanda önde geliyor. Çünkü din,
ilimle ayakta duruyor. İlim olmayınca mahvo-
luyor.

*Soru: Dişimizi yaptırırken abdest alsak
olur mu?*

Gerekmez, böyle bir şeye ihtiyaç yok.
Zaten diş yaptırırken kanıyor, abdesti de gi-
diyor. Abdest almış bile olsa delerken vs.
zaten kanıyor. Öyle bir mecburiyet yoktur.

*Soru: Bir şahsın güzel arsasına haksız ye-
re el atanın durumu nedir?*

Arsa ister güzel olsun ister çirkin olsun, bir başkasının malına el atmak haramdır! Peygamber Efendimiz;

“Kim zulüm ile bir başkasının arsasından, arazisinden bir karış yer alırsa cehennemden bir karış arazi almış demektir!” diyor. Hatta değil arsayı almak, bir başkasının arsasından onun izni olmadan geçilmez bile! Arsa sahibinin izni olmadan o arsanın bir ucundan öbür tarafına geçilmez bile! Muhterem kardeşlerim! İslâm mülkiyete çok önem vermiştir. Gasp eden cehennemde ateşten bir şey almış oluyor. Allah sizden razı olsun. Haramlardan korusun. Dinde fakih eylesin. Yolunda daim eylesin. İki cihanda aziz olun.

el-Fâtiha!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
2 Muharrem 1410 / 04.08.1989
Özelif Camii/ Ankara

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

